

Poštnina v državi SHS povračilana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta 26.—
Četrt leta 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto 66.—

Posamezne številke
za štiri strani 60 v.

Uredništvo / upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila
se računajo po K 1.80
od enoredne pečetnice
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se mora
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

116. številka.

Maribor, dne 18. oktobra 1920.

Letnik XII.

Neodrešena domovina in volitve.

Iz begunskih krogov.

Volitve v ustavodajno skupščino se bližajo, do-
godek je zgodovinskega pomena in na njem je silno
zainteresirana tudi neodrešena domovina in izseljen-
ci iz zasedenih krajev. Vsaka stranka, ki hoče biti
kaj več, kakor krajevnega pomena, mora računati s
tem dejstvom. „Neodrešena domovina“ bo stala v pri-
hodnosti v ospredju naše zunanje politike in bo vpli-
vala tudi na notranjo politiko. Stranka, ki bi toza-
devno ne zavzemala nobenega stališča, bi sama sebe
izključevala od državne politike. Izseljenci zavzema-
jo važno stališče in igrajo važno vlogo v upravi dr-
žave, njihovo vprašanje je pa tudi tesno združeno z
vprašanjem neodrešene domovine. V volilnem boju ne
morejo nastopati izseljenci in begunci samostojno, ker
so preslabi na številu in bi končni uspeh nikakor ne
dogovarjal pomenu neodrešene domovine za državo.
Če bi s tem morali stopiti v nasprotje do drugih
strank, kar ni v njihovem interesu in slednjič tudi
tako v strankarskem oziru tako edini, da bi zamogli
nastopiti enotno. Vsakdo pojde tja, kamor ga bo vle-
lo srce in kjer bo mislil, da bodo bolj varovani in-
teresi njihovi in njihovih krajev. Vendar so gotove
smernice, v katerih se gibljejo želje in težnje vseh.
Take smernice bi bile:

Hočemo močno jedinstveno državo. Vsako proti-
državno rovanje, vsaka težnja, da se to težko pribor-
jeno jedinstvo razbije, bo vedno zadelo na odpor vseh
izseljencev. Stranke s takimi protidržavnimi težnja-
mi, n. pr. Radičevci ali Frankovci na Hrvaškem, bo-
do vedno odbijale Primorce. Istotako se ne bodo nik-
dar navduševali za krajevne, ozkosrčne stranke, z
izkimi, krajevnimi programi. Kolikor bolj široko ob-
sejajo stranke in kolikor bolj nacionalna podlaga, to-
liko bolj jim bodo simpatične. Dalje so Primorci de-
mokratični element že z doma, demokracija je bila v
Primorju veliko bolj razvita, kakor pa po planinskih
krajih, kjer vlada tako znatna socialna razlika med
velikimi posestniki, trdnimi kmeti in kmetskim prole-
tariatom. Izseljenci s Primorja so demokracije po živ-
ljenju in v prepričanju, v svojem izseljeništvu obču-
je veliko bolj kot drugi izsesavanje kapitalizma, v
demokraciji vidijo podlago za moč in solidnost drža-
ve in radi tega zamorejo simpatizovati samo z res-

nično demokratičnimi elementi in strujami. Vojaštvo
je podlaga za red v državi in za njen ugled na zu-
naj, vsled tega tudi za njen kredit in blagostanje in
gospodarski razvoj. Vojaštvo čakajo še velike naloge
v bodočnosti zlasti z ozirom na našo neodrešeno do-
movino. Mi ljubimo vojaštvo, hočemo, da bo dobro in
zadovoljno ter smo nasprotni vsaki struji, ki ruje zo-
per našo vojaško moč. V Srbih vidimo naše rešitelje
in prve graditelje nove države. Obsojamo vsako mr-
žnjo proti Srbom, ki izhaja pred vsem iz elementov,
ki bi radi razdrli našo državo. Močna, dobro ureje-
na država na popolnoma demokratični podlagi, pri-
jateljstvo s Srbi in dobra vojaščina, to so pogoji za
osvoboditev naših zasedenih krajev in izseljenci za-
morejo simpatizirati samo s strujami, ki stoje na tem
stališču.

V posameznostih so pa njihove želje sledeče:

Vse stranke naj bi po možnosti sprejele iz sre-
de svojih somišljenikov v kandidatsko listo tudi za-
stopnike neodrešenih krajev. To se je zgodilo v se-
danji narodni skupščini in naj bi obveljalo tudi še v
bodoče. Seveda bo pri čisto majhnih strankah in pri
strankah s čisto lokalnimi programi to nemogoče, a
lahko se pa zgodi pri večjih strankah in pri takih,
ki stoje na širšem stališču. Zadeva je sama na sebi
pravična, stranki je pa samo v korist, ako ima v
svoji sredi tudi zastopnika, ki lahko povzdigne glas
v zadevah, ki bodo v bodočnosti čisto na dnevnem
redu.

Dalje žele, da vse stranke sprejmejo v svoj de-
lovni program tudi jadransko vprašanje in ga pov-
darjajo pri vsaki priliki.

Tretja točka je materijelno vprašanje izseljen-
cev in beguncev. Uredile naj bi se razne zaostale
terjatve deloma še od rajne Avstrije, ukrenilo nekaj
v zadevi odškodnine za uničeno premoženje vsled voj-
ne. Jugoslavija ne sme biti v tem oziru bolj umaza-
na od Italije. Često gre za čisto male svote, pa gre
ravno za one begunce in izseljence, ki so najrevnej-
ši. Nekoliko velikodušnosti napram ljudem, ki so ve-
liko žrtvovali ter so sedaj zanesljivi in pošteni naši
državljeni, bi bilo gotovo umestno in upravičeno. Da-
lje zahtevajo, da se njihove organizacije upoštevajo

in podpirajo. Ideja begunstva ne sme izumreti. Sa-
mo dokler bo živelo begunstvo in se razvijalo po svo-
jih organizacijah, živel bo tudi ideal neodrešene do-
movine. Izseljencem, ki morajo zapustiti svojo domo-
vino ter hočejo biti koristni in zvesti državljani SHS,
naj se omogoča, da si ustvarijo svoj obstanek. Zlasti
je treba podpirati obrtnike in trgovce po obmejnih o-
krajih.

To bi bile v glavnem in v splošnem težnje in
želje izseljencev iz neodrešenih krajev. Hočejo svoje-
ga zastopnika med poslanci, naglašanje jadranskega
vprašanja v programu ter ureditev nekaterih mate-
rijelnih vprašanj in ustanovitve eksistence. Ne ma-
rajo biti nadležni nikomur, ne prosijo milosti in us-
miljenja, biti hočejo samo polnovredni in dobri drža-
vljani in delati hočejo za neodrešeno domovino.

Naš odgovor.

Zadnji „Tabor“ je čisto zmeden. Naša izvajanja
v zadnji „Straži“ so ga popolnoma zmešala. Ne ve
si pomagati. Zato klati okrog sebe in zmerja in za-
bavlja o izrazih, ki so dostojnega lista nevredni. Na
polje psovanja in zmerjanja mu ne bomo sledili, pri-
siljeni pa smo pribiti njegove laži, da bodo naši lju-
dje spoznali umazano in lažljivo pisavo „Tabora“
ter se s studom obrnili od njega. Pribijemo torej:

1. „Tabor“ laže, da si mi hočemo priboriti s
svojim pisanjem pri prihodnjih volitvah glasove Nem-
cev. Konstatiramo, da ne reflektiramo niti na en
nemški glas, da še nismo nikdar prosili Nemcev za
glasove, se jim nismo nikdar prilizovali, nismo nik-
dar klečeplazili okrog njih. Tako delajo liberalni de-
mokrati. Dr. Pfeifer je skličeval nemške obrtnike k
razgovoru na magistrat, da bi z njimi skoval skup-
no „Gospodarsko stranko“ za volitve. Liberalci hodi-
jo k Nemcem na večerje in zabave, so kuhani in pe-
čeni pri Rosenbergh in Scherbaumih, hodiijo kar v
celih tropah v trgatve k Paskolu in se bratijo z naši-
mi največjimi nasprotniki: liberalni advokati se vo-
zijo v Ljubljano in Beograd posredovat za Nemce;
Voglar in drugi so hoteli izreklamirati iz volilnih ime-
nikov same Slovence in niti enega Nemca, pač pa so
zahtevali, da se vpišejo v volilne imenike razni Ro-
senbergi in Rosenfeldi in Barti in drugi nemški vo-
lilci. Vprašamo „Tabor“: Ali so Voglar in drugovi

LISTEK.

Poulične slike iz Čikage.

Priobčil Rev. Jeronim Knoblar.

Moje poročilo o potovanju prvih Slovencev po
svetovni vojski iz Jugoslavije v Ameriko je po došlih
sporočilih našlo več zanimanja, kakor sem od ti-
skih skromnih vrstic pričakoval.

Ta in oni je izrazil željo, naj bi o priliki opi-
sal čikaško življenje. Rad vstrežem. Seveda, življen-
je največjega mesta na svetu, kar je Čikago, izerpno
opisati, bi mogel le človek, ki bi bil čikaški polic-
man, kateri ima in mora imeti povsod oči. Meni je to
nemogoče, ker je moj delokrog omejen od štirih sten
prosmiške sobe, da ne govorim o svojem stanu kot
policman, ki ne more vsepovsod vtakniti svojega no-
sa, in zasledovati velikomestnega življenja vsestran-
no.

Opisati pa hočem to in ono, kar mi pride pred
mimogrede tistih bore malo ur na teden, ob nede-
lni popoldne in največkrat, ko vzamem pot pod noge
kratek sprehod po mestnih ulicah; za daljše izle-
van na deželo mi primanjkuje časa, pa tudi volje,
ker so čikaški parki tako veliki in tako lepo vrejani,
da ne pogrešam prav nič slabih potov okoli farm,
ker tudi ne vidijo radi tujega mestnega človeka, iz
njih slabih skušenj vedoči, da iz mesta navadno ne prih-
a nič prida. Torej sem rajše bliže doma, če tudi v
mejni Čikage.

Čikago, mesarsko mesto, največje železniško
stališče Amerike, leži ob izlivu rek Čikago in Kalu-
maza v ničigansko jezero. Mesto napravlja vtis nedo-
govornega, še le pričetega dela: pa saj je komaj 40
let staro in najstarejše sedaj stoječe hiše so obhajale
tudi že svojo 25 letnico. Mestne prostornine je za
štirijskih kilometrov, ob jezeru se mesto razpro-
šča na 35 kilometrov na dolgo. Ulice so široke, bolj ne-
v New-Yorku, kjer prebiva okoli 8 milijonov lju-

di na manjšem prostoru, nego je Čikago. Zato je
mestno zdravstveno razmerje boljše kakor tamkaj, po
sebno ker ničigansko jezero izenačuje in čisti čikaš-
ko ozračje.

Ker je mesto v prvih časih zelo trpelo vsled po-
vodnji, so jo l. 1855 zvišali za dva metra; tla so bila
mestoma le 1—6 metrov nad jezerom. Prvotne hiše so
vsled tega po dva metra pod cestno gladino in kajpa
da s tem skvarjene. Toda Amerikanci si znajo poma-
gati: hišo od tal podzidajo in dvignejo, ne da bi jo
prej podirali in v novič stavili.

Prebivalcev ima nad poldrugi milijon: govori
se okoli 40 jezikov. V cerkvah se pridiguje v 20 jezi-
kih. V vsaki ulici je cerkev, za različna veroizpove-
danja. Iz svoje sobe gledam na pet zvonikov: nam
nasproti je metodistovska cerkev, ki ima pač zvonik,
pa brez zvonov in tudi brez križa na vrhu, ki ga na
domešča špica, kazoča kvišku proti nebu, kar ima tu-
di svoj pomen.

Čikago je kaj pa da njegovim lastnim prebival-
cem „kraljica mest ob jezeru“. S preziranjem pravi
Čikažan New-Yorčanu: kaj boš ti s svojim New-Yor-
kom, ki še amerikansko mesto ni, ampak le kup hiš
tam blizu Angleške. Pač besede lokalnega patriotiz-
ma, kakor povsod, tudi pri nas v starem kraju.

Velikanski so v Čikagi razni parki. Pokrivajo
skupno 1060 ha, in njih pota merijo nad 100 kilome-
trov; zvezani so med seboj z boulevardi, prekrasni-
mi cestami, ki so zarobljene z drevoredi. Vseh vku-
paj je 16. Največji je Linkolnov park, ki meri 120 ha
uma lepe nasade, zverinjak, jezera, vodomete, cvet-
ličnjake, in mnogo lepih spomenikov.

Za me najbolj priporočen je Douglas park, ka-
mer pridem peš v 20 minutah. Če le morem, krenem
proti njemu. Je sicer samo eno četrtno tako prosto-
ren, kakor Linkolnov, za to pa se da priti vanj peš
po lepi 22. cesti, za pošten sprehod ravno prav tja in
nazaj po oddihu kje na kaki klopi v parku samem.

Na prehodih je treba velike pazljivosti, da se
ne pride pod kolesa stotin avtomobilov, ki švigajo po

glavnih potih v parku drug za drugim v dolgih pro-
cesijah.

Drugi večji parki so: Washington in Jacson
park, zvezana po malem pasu, dalje Garfield in Hum-
bold park, ki so sicer manjši, pa po lepoti ne zaosta-
jo za večimi. V Jackson parku je bila l. 1893 sveto-
vna razstava, od katere je ostalo poslopje rotunda in
še nekaj drugih. Rotunda je prazna vkljub temu, da
je pomanjkanje stanovanj v Čikagi. Pravijo pa, da
bodo rotundo porabili za muzej, kakor pridejo vsi
predmeti, ki so bili v kaki zvezi s vojevanjem Ame-
rike v minuli svetovni vojski.

Blizu tam je tudi vseučilišče. Njegovo poslopje
zavzema 17 ha. Obiskuje ga 4800 dijakov, med njimi
je 45% ženskih slušateljic. Predavanja so skozi celo
leto. Knjižnica ima 400.000 zvezkov.

Zanimiva je razdelitev mesta. Reka Čikago jo
deli v tri dele, po katerih se mesto tudi imenuje:
North, South in West-Chicago.

Mestne ulice so razdeljene v dve panogi: Ma-
dison-cesta je temeljna cesta, od katere se štejejo ce-
ste proti severu in jugu in imajo večinoma posebna
imena, pa tako razvrščena po abecedi, da se že iz
imena spozna, koliko milj proti severu ali jugu se
nahajaš na ulici. Vsaka črka v abecedi pomeni eno
miljo. To velja tudi za ulice, ki gredo od vzhoda
proti zapadu in imajo za temeljno črto State-cesto.

Hiše nimajo številk v starokrajskem smislu, am-
pak za vsakih 20 čevljev cestnega pročelja je nova
številka, tako da ima nad 20 in več čevljev dolga hi-
ša lahko tudi dve ali še več števil. Sto števil vku-
paj tvorijo en blok, 800 števil pa je ena milja. Ceste
imajo različno število blokov, vendar pa je razdelitev
tako uredjena, da imajo bloki po celem mestu na vseh
cestah paralelno isto številko, pa naj si bodo tudi po
več milj drug od drugega. Ceste se namreč sekajo
pravokotno in ker gredo ceste od severa proti jugu,
kakor tudi od vzhoda proti zapadu paralelno, za to
je taka razdelitev mogoča.

Dalje prihodnjic.

za to reklamirali Nemce v volilni imenik, da bi Nemci z nami volili? Zato še enkrat: Nismo nikdar iskali nemških glasov in jih tudi zdaj ne potrebujemo. Naše roke so čiste in neomadeževane. Nemške glase pustimo rade volje liberalcem, da se z njimi ponašajo kakor sraka s pavovim perjem.

2. Pribijemo, da je navadna laž, da so prinesli poziv na protestni shod vsi ljubljanski listi. „Jutro“ od petka samo konstatira, da poziva, ki ga je telefonično dobilo od „Jugoslavije“, ni prinesel, da ga potem tudi „Jugoslavija“ ni imela, da ga je pa objavil „Slov. Narod.“ Ali bo „Tabor“ verjel to vest svojega pobratima „Jutra“?

3. Kdo je kriv žalostnih dogodkov, bo morala doznati policija. Vsekako pa zadene glavna krivda brezimne sklicatelje, ki so sklicali duhove, kojih niso mogli obvladati. Dejstvo je, da ti neodgovorni sklicatelji niso povabili, kakor „Tabor“ pravi, „klerikalnih in slogaških (?) veljakov, ki so se na vseh podobnih protestnih shodih širokoustili.“ Zakaj ne? Menda zato ne, ker so sklicatelji vedeli, da bi ti veljaki množico obvladali ter preprečili izgrede, kakor so to na vseh dozdejnih protestnih shodih storili. Zato boljše, da se jih ne povabi, potem imajo „temni elementi“ prosto roko.

4. Po „Taborovem“ modrovanju bi bili morali „klerikalni in slogaški veljaki“, da siraavno niso bili vabljani na shod, vendar priti k zborovanju, da bi povedali „publiki“, da s pobijanjem po Mariboru ne bo rešila Koroške. Tako torej! Nepovabljeni naj bi govorili na shod,

da bi rešili situacijo! Mi pa pravimo: Sklicatelj mora oskrbeti govornike. Kdor skliče shod, ne da bi imel govornike, dela brez glave, in tako so delali „neodgovorni“ sklicatelji protestnega shoda, zato so pa tudi doživeli polomijo.

5. „Tabor“ piše doslovno: Da so ti klerikalni in slogaški veljaki stopili pred to publiko (ki so jo zbornali neodgovorni elementi okrog „Tabora“) ter jo vzeli v roke, bi se ne bilo zgodilo, kar se je zgodilo. Mi smo za to priznanje „Taboru“ hvaležni. On vedno piše, da klerikalci nimajo nobenega vpliva več, zdaj pa zopet prizna, da imajo množice v rokah. Kaka doslednost! Dobro! Če ste bili prepričani o tem, bi pa bili povabili na shod tudi klerikalce in slogaške veljake, kakor se je to zgodilo drugokrat. Pa ti vam niso sodili k vaši prireditvi! Kaj ne?

6. Pribijemo, da je g. vladni komisar dr. Leskovar v sredo dopoldne opozoril dr. Senekoviča, ki je šef državne policije, da skrbi za red in varnost. Dr. Leskovar je torej storil svojo dolžnost. Več ni mogel storiti, ker policije nima v rokah on, ampak policijski komisar. Pribijemo kot navadno podlo laž „Taborovo“ trditve, da je dr. Leskovar bil ob času shoda na magistratu.

Pribijemo končno še, da „Straža“ izgrednikov nikdar ni imenovala „temnih elementov“, pač pa jim je dal ta naslov v četrtek „Tabor.“

S tem smo pribili vse „Taborove“ laži v zadevi izgrediv. Seveda „Tabor“ jih ne bo prekalal — temveč bo lagal in psoval naprej, saj takim ljudem, kakor se nahajajo okrog „Tabora“, ni pomagati, ker so udarjeni s slepoto, da ne vidijo resnice.

Avstrija.

Pred avstrijskim drž. zborom je govoril o Koroški kancler dr. Renner. Kancler je mnenja, da je izvojevala Avstrija Koroško zase s privlačnostjo kot mirna republika brez militarizma. Dr. Renner ve, da je povzročila izguba Koroške v Ljubljani in Beogradu bolešt, ker se bo odcepilo od Jugoslavije 30.000 koroških Slovencev; vendar veliko več svojih soplemenjakov je mogla Avstrija odstopiti Jugoslaviji potom diklata mirovne pogodbe in brez glasovanja. Dr. Renner upa kljub izgubi Koroške na prijateljski sporazum med obema državama.

Volitve v avstrijski parlament so bile včeraj. Natančnih podatkov še ni. Računajo na znatno izgubo krščanskih socialcev pri volitvah, ker se je od njih odcepila krščansko-narodna edinstvena stranka, pojavili so se tudi nemškonalionalni socialisti in kmetška frakcija.

Anglija.

Splošna stavka rudarjev je izbruhnila na Angleškem. Stevilo stavkujočih rudarjev znaša nad 1 milijon. Rudarjem se bodo pridružili tudi železničarji in transportni delavci. Angleška vlada je prepovedala od 15. t. m. vsak izvoz premoga. Angleška stavka bo opasno vplivala na druge države, ki so bile navezane na uvoz angleškega premoga.

Irska se še tudi nipoimirila. V Dublinu so začeli oboroženi ljudje napadati avtomobile.

Rusko-poljska vojna

Poljski general Zeligowski nadaljuje svoj pohod na poti med Vilno in Kovnom. Poljaki so prodrli litvansko fronto in začeli v ravnokar omenjeni smeri novo ofenzivo.

Vzhodno od Vilejke je razpodela poljska konjenica 6 sovjetskih divizij.

Poljski maršal Pilsudski je podal domisijo, a je na prošnjo vlade umaknil prošnjo za ostavko.

V Črno morje je priplula eskadra francoskega vojnega brodovja, da podpira vojno akcijo generala Wrangla. V štabu Wranglove armade se baje nahaja tudi nekdanji generalisimus ruske carske vojske knez Nikolaj Nikolajevič.

V Petrogradu in Moskvi je izbruhnila revolucija. Sovjetska vlada je proglasila nad 12 ruskimi gubernementi in distrikti izjemno stanje. Po vseh revolucionarnih okrajih sestavljajo revolucionarna sodišča. Kamenovu je baje odvzeto poveljstvo nad rusko armado.

Grška.

Zdravstveno stanje grškega ekskralja Aleksandra je zelo opasno radi zastrupljenja krvi. Pariški zdravniški krogi računajo s kraljevo smrtjo. Smrt kralja Aleksandra bodo gotovo porabili pristaši Venizelosa, da izkličejo grško republiko pod predsedstvom Venizelosa.

Domača politika.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Seja ministrskega sveta od 15. t. m. se je bavila z koroškim plebiscitom in jadranskim vprašanjem. Končno so reševali tudi vprašanje ukaza.

Prihodnja seja narodnega predstavništva se bo vršila 20. t. m. Na dnevni red pride že znatno spremenjeni predlog o ukaz zakonu. Govori se tudi, da bodo pri tej seji se sprožile interpelacije glede Koroške in se bo sestavila posebna enketa, ki bi naj preiskala celo zadevo.

Finančni odsek se bo enkrat razpravljal o proračunu, nakar pride proračun pred ministrski svet v potrjenje.

Državni odbor bo tudi zaključil te dni svoje delo. Večina volišč in predsednikov volišč je že določenih. Predsednike v Sloveniji bo imenoval sam državni odbor, ker ljubljanska vlada ni predložila še nobenih tozadevnih predlogov.

K pogajanjem z Italijo odidejo: dr. Vesnić, Trumbić in finančni minister Stojanovič. Od italijanske strani se udeležita pogajanj Giolitti in grof Sforza. Kraj teh pogajanj bo: Bologna, Florenca ali Benetke. Italija bo baje zahtevala ugotovitev svojih mej preko Wilsonove črte.

Avstrijski protest proti zasedbi Koroške od naše strani je odločno zavrnil naš zunanji minister s pripombo, da na vprašanja glede Koroške Jugoslavija edine odgovarja plebiscitni komisiji in vrhovnemu svetu v Parizu.

Vrhovni svet je priznal Avstriji tri monitorje iz našega vojnega plena, da bi izvrševala Avstrija z njimi po Donavi policijsko službo. Ze v naslednjih dneh bi naj odpeljala posebna zavezniška komisija te monitorje iz Novega Sada.

Mesto Split so zopet posejli italijanski mornarji 16. t. m. prvič od mesca julija, ko so jih naši napodili s strelji. Komanda italijanske vojne ladje „Puglia“ je poprej zajamčila mirno in dostojno obnašanje italijanskih častnikov ter moštva.

Italija.

S mo že omenili dvourni štrajk socialistov, ki se je vršil po vsej Italiji kot protest proti vladni politiki in kot zahteva, da prizna Italija sovjetsko Rusijo. Pri tem štrajku je prišlo po raznih krajih do izgrediv. V Rimu so razobesili fašisti samo za stave kot protest proti demonstracijam. V Bologni so se spopadli demonstranti in redarji, 2 osebi ste bili ubiti. V Trstu pa so priredili v dobi štrajka laški patrijoti manifestacijo. Pri tej priliki je prišlo do incidentov med patrijoti in socialisti. Urednik lista „Popolo d'Italia“ in 6 drugih oseb je bilo težko ranjeno. Razljuteni patrijote so nato navalili na poslepje socialističnega lista „Lavoratore“, so zažgali uredniške prostore, fiskarno pa opustošili.

Italijanski nemiri se nadaljujejo kljub pozivu k redu in miru od strani vlade. V Foggiji je zahteval spopad med socialisti in nacionalisti 14 rrtvih in 18 ranjencev.

Italijansko časopisje povdarja važnost nemške zmage na Koroškem, ki bo v prid Italiji glede rešitve ob Jadranu in ker Jugoslavija ne bo zamogla kontrolirati železniških zvez med Italijo in Avstrijo.

Radi požigov v tiskarni „Lavoratora“ v Trstu ne izhaja sedaj v mestu nobeden list. Socialistični razglasi zatrjujejo, da ne bo izšel tako dolgo nobeden krščanski list v Trstu, dokler ne izide prej „Lavoratore.“

D'Annunzio izjavlja, da bo takoj zasedel one dele ob Adriji, katere bi izpraznila Italija. V slučaju napada od strani Jugoslavije pa je D'Annunzio uverjen, da ga bo podpirala Italija. D'Annunzio baje poseda 6000 mož, 30 letal, 1 dreadnought, 2 križarki, 5 iskalcev min in 10 manjših ladij.

ščiti. Da je mogoče ljudi zapeljati in preslepiti, to so vedeli tudi Italijani, zato so pomagali Nemcem na Koroškem do ugodnega plebiscita, ker jim bo sedaj tudi lažje opravičevati njihovo zasedbo našega ozemlja. Kljub temu smo dobivali iz Koroške vedno tako ugodna poročila, da se je že splošno in z gotovostjo računalo na našo zmago. Če so bila ta poročila resnična in izdana od dobrih poznavateljev razmer in ljudi, potem je jasno kot beli dan, da so se izvršile pri plebiscitu sleparije. Potem to glasovanje seveda nebi smelo biti merodajno. Dana je torej možnost, da se še naprej pripravimo za naše pravice na Koroškem. Koliko bomo pa dosegli z našim ugovarjanjem je odvisno od dobre volje entente in od interesov, ki jih imajo Italijani na pripadnosti tega ozemlja. Izdatki pa, ki nam jih je povzročila ta koroška cona A, so izgubljeni. Zato je zanašanje na pravičnost entente, ki nima na povečanju naše države nobenih interesov, nam le škodljivo.

Dr. Kukovec — politik. Dr. Kukovec je menda zelo nemiren in nepotrepljiv gospod, kar ni ravno dobra lastnost politika. Pri vsaki priliki plane na dan z predčasnimi in neumestnimi predlogi, ki samo poslabšajo naše stališče. Tudi v koroško zadevo se je vtaknil v zadnjem času prav nerodno in nepotrebno. Ko smo se z glasovanjem borili za pas A, se je že obrnil na Nemce v pasu B in jim pričel ponujati naše državljanstvo. Sedaj, ko smo pri glasovanju v pasu A propadli, začena takoj kompromisirati z Nemci ter popuščati. Pravi, da zahtevamo vsaj „večino občin“ pasa A, „tudi če so deloma ponemčene.“ — V resnici je pa v pasu A samo ena čisto majhna občina, namreč Puštic v severovzhodnjem kotu, ki je ponemčena. Vse druge so čisto slovenske, samo nekoliko posejane z nemčurji in nekaj priseljenimi Nemci. V takih izjavah mora najvišji uradnik v deželi, kar je minister, biti zelo previden, da ne da Nemcem orožja v roke. Dalje pravi: Izid more biti kvečjemu ta, da se posamezni kraji, ki so se dali pri glasovanju v prid Nemcem zapeljati, pripojijo Celovcu, kolikor to ostali položaj dovoljuje. — To je rečeno veliko predčasno, nerodno in nepotrebno. Ako smo pripravljene popuščati in odnehati, ni potreba, da to ponuja dr. Kukovec. Če je predlog potreben in umesten, mora priti od tretje strani. Kukovec predlog je pa zmožen zelo poslabšati naše stališče. Če mi takoj od začetka, preden nas kdo vpraša, kričimo, da smo pripravljene odnehati, bomo morali odnehati veliko bolj, kakor bi pa v najslabšem slučaju hoteli. Mi pa tudi ne moremo ničesar odnehati. V poštev bi zamogle priti po Kukovečevem receptu pred vsem take občine, kakor Grabštajn in Vetrinj, ker sta tik pred Celovcem in močno ponemčurjeni. Toda kako naj ju odstopimo? Potem ni mogoča med Rožem in Podjunom nobena zveza več in iz Borovelj bi moral človek čez Ljubljano in Maribor v Velikovec. Karavank pa tudi ni mogoče preluknjati, kakor hlebec sira. Grabštajna in Vetrinja ne moremo odstopiti radi potrebne zveze med Rožem in Podjuno, potem pa tudi ni nobene druge občine, katero bi zamogli žrtvovati. Ponemčurjenih mest in trgov ter obrtnih krajev ne morejo izbrati Nemci iz naše zemlje, kakor ocirkov z zganjcev. Dr. Kukovec predlog je torej neumesten, predčasen in nemogoč.

Volilno gibanje.

Srbski radikali. V Požegi nastopi srbska radikalna stranka samostojno in nosilec liste bo Stojan Protič.

Srbski narodnjaki. Skupina Stojana Ribarea, ostanki nekdanje srbske narodne stranke, ki se je priklopila demokratom, stopi samostojno v volilni boj. Izdajati je pričela kot svoje glasilo list „Srpska Zastava.“

Muslimani in volitve. Muslimanska stranka, čijer glasilo je list „Pravda“, stopi samostojno v volilni boj in upa dobiti okrog 20 poslancev v Bosni in Hercegovini. V zadnjem času so započeli živahno agitacijo tudi po Kosovem in Makedoniji.

Hrvatska ljudska stranka v Dubrovniku. Dne 1. t. m. se je ustanovil v Dubrovniku klub Hrvatske ljudske stranke. Sestanek je bil zelo številno obiskan. C političnem položaju je poročal poslanec Banič. Nekaj mladičev je skušalo motiti zborovanje, a brez uspeha.

Hrvatsko Zagorje. Po hrvatskem Zagorju, ki je bilo doslej politično najbolj zanemarjeno, se v zadnjih časih krepeko giblje Hrvatska ljudska stranka. Celi okraj prehajajo enomiselno v njen tabor.

Nove stranke na Hrvatskem. Minister za pošto dr. Drinkovič, Dalmatinec in pristaša Narodnega kluba, bi rad prišel tudi v ustavodajni zbor. Ker pa Narodni klub nima v Dalmaciji nobenih pristašev, hoče ustanoviti lastno stranko, katere edina programna točka bi bila spraviti dr. Drinkoviča v ustavodajni zbor. Tudi dr. Lenac Zdravko, velik prvak demokratske stranke na Primorju, se odreka iz strahu pred volitvami demokratske stranke in ustanavlja v Ogulinu „Jugoslavanski radnički i seljački savez“ in izdaja svoje glasilo. Res čudne razmere morajo vladati na Hrvatskem.

„Stranka nižjih slojev.“ Volilno gibanje bo ustvarilo marsikatero čudne kombinacije. Tako se sliši, da se ustanavlja v pesniški Belokrajini „Stranka nižjih slojev“, katero ustanavlja neki Šercelj. Samosojni kmetjski stranki, v kateri igrajo vodilno vlogo kmetjski magnatje in podeželski štacunarji in birtje, je ta pojav zelo neljub. Ako se to gibanje razširi, ostanejo sedanji voditelji Samostojne kmalu popolnoma na suhem.

Se ena nova slovenska stranka. „Kmetijski list“ ki ima stike s temi krogi, poroča, da se ustanavlja še ena slovenska stranka. Tovarnar Dragotin Hribar v Ljubljani snuje novo stranko, ki se bo imenovala „Slovenska gospodarska stranka“ in bo nastopila samostojno že pri predstojajočih volitvah.

V vrstah neomadeževanih prvovrstnih državnikov. „Kmetijski list“ piše, da bo hrvatska liberalna kmetijska stranka, vzela „kvalificirane kandidate iz vrst prvovrstnih jugoslovanskih politikov“ — namreč sedanjih prvakov demokratske stranke, ter dostavlja, da bodo tudi naši samostojni vzeli kvalificirance iz vrst neomadeževanih prvovrstnih državnikov — namreč naših liberalnih advokatov. Volilni kompromis je torej gotov!

Dnevne vesti.

Uredništvo „Straže“ je prejelo od Jadranskega zbora in od Narodnega sveta za neodrešeno domovino od vsakega po eno izjavo, ki obe razjasnjujeta stališče beguncev do volitev v konstituantno. Ti dve objavi so že objavili drugi dnevnik, da ne bomo stopicali nekaj dni za njimi, pričujemo samostojen članek iz begunskih krogov, ki vsebuje po vsebini isto kot oni dve omenjeni izjavi. Torej tozadevno brez zamere od strani begunskih krogov, ker smo izpolnili svoje dolžnost, samo v drugi — samostojni obliki.

Umrli duhovniki. Pri Sv. Andražu v Sl. gor. je dne 17. t. m. v starosti 67 let umrl župnik Jakob Ožgerl. Njegov pogreb se vrši v sredo, dne 20. t. m. ob 10. uri predpoldne. — V Ločah je preminul v starosti 76 let tamošnji nad vse priljubljeni mnogoletni duhovnik v pokoju č. g. Jakob Korošak. — V Ptujju je pa izdahlil svojo blago dušo tamošnji župni upravitelj in gvardijan minoritski č. g. Norbert Povoden v starosti 50 let. Vsem blagopokojnikom svetila večna luč!

Ljubljana nameravala posneti Maribor. „Jutro“ od petka javlja, da so tudi v Ljubljani pozvali s polnim imenom nepodpisani sklicatelji množice na shod pred Mestni dom ob sedmi uri zvečer 14. t. m. Ta shod so hoteli nepodpisani sklicatelji porabiti za incidente po mariborskem vzorcu. Ljubljanske izgrede so preprečili pametni ljudje, ki so nastopili kot govorniki, ki niso množico hujskali, ampak jih pomirili, da so demonstrirale samo z obhodom po mestu, in med prepevanjem narodnobudnih pesmi. Enako kot v Ljubljani so tudi za Maribor sklicali protestni shod nepodpisani sklicatelji, o katerih je toliko gotovo, da tičijo v Mariborski tiskarni, ker se je tam rodila misel o nesmiselnem protestu, tamkaj tiskala in od tam tudi razpečala potom letakičev po mestu. Dejstvo je tudi, da je eden od teh nepodpisanih sklicateljev iz Mariborske tiskarne govoril na zborovanju tik pred izgrede. Naši policiji gotovo ne bo težko izslediti teh izgrede zborovalnih sklicateljev, ki so odgovorni za nered, pobijanje in pomestno upostošenje, ker je dognano, da so iz mariborske JDS tiskarne. Čudno se nam zdi, da policija ni razpodela množice takoj, ko so se začele zbirati na Glavnem trgu, ker je moral vendar znati g. policijski komisar, da je shod sklican in v „Taboru“ objavljen od nepodpisanih sklicateljev. Nikakor si ne moremo misliti, da bi komandirala celo JDS Rehar-Pirc, ali pa vlada med mariborsko JDS anarhija! To vprašanje nam bodo morali pojasniti gospodje od JDS v Mariboru, sicer pa de celotna odgovornost za mariborske izgrede na celo JDS, katere glasilo „Tabor“ je objavilo in pozvalo razbijalec na protest. Uverjeni smo pa, da bodo mariborska pobijanja za vedno razbila pobratimstvo med JDS in Nemci, ki je začetno delo našega prijatelja g. dr. V. Pleiferja in Kamnikerjevega servus kolege — g. viteza dr. Mirka Graselli.

Prof. Voglar in koroški plebiscit. Zanesljive priče nam poročajo, da je g. Voglar rekel dne 14. t. m. v mariborskem Narodnem domu, da so poraza na Koroškem krivi „farji“, ker so bili zastopani v koroških narodnih svetih. Ni sedaj čas, da bi razpravljali o kriveih in metali krivdo drug na drugega, toda za vsakega pametnega človeka je jasno, da g. Voglar tekom svojega celega življenja ni prav nič pripomogel k ugodnemu razvoju naše narodne in državne misli na Koroškem. Zato je tudi njegova kritika po vsebini in obliki samo in edino njega vredna.

Je bilo že res potrebno. Minister Draškovič bo predložil v odobritev naredbo, potem katere se bodo uvedle odredbe proti korupciji v državnih uradih in proti nevestnosti v državnih službah. Krivci ne bodo samo odpušteni iz državnih služb, ampak pridejo pred posebno porotno sodišče. Če le ne bo zopet ostalo pri samih ministrskih groznjah in obljubah glede začetka boja proti korupciji državnih nastavljenec. Ta Draškovičeva naredba, ako prodre, bo najbolj v živo začela ministre same.

Marinkovičovo okrožnico, ki jo je bil poslal Marinkovič, minister vere, ljubljanskemu in lavantinskemu škofu in v kateri nešramno očita naši duhovščini protidržavno vedenje, je ljubljanski škof vrgel v koš. Posnemanja vredno za prihodnost tudi v naši škofiji.

Kmetijsko — gospodinjki tečaji po deželi. Poverjeništvu za kmetijstvo priredi to jesen pet gospodinjjskih tečajev, ki bodo trajali od 15. oktobra do 23. decembra t. l., in sicer: trije na Kranjskem in v Ormožju pod vodstvom ge. E. Premrou in v Crni nadi Prevaljah pod vodstvom ge. O. Sittig. V tečaje se sprejemajo dekleta iz bližnje okolice, pa tudi od druge, ako dobe v kraju samem ali pa v njega bližnji okolici potrebno stanovanje.

Cerkveni rop. Cerkovnik središke kapele je prinesel danes, 14. t. m. žalostno novico, da je nekdo v kapeli pokradel vso sveto posodo, namreč: dva keliha in monštranco in pa krono z glave žalostne Matere božje. Poleg tega je izginilo iz zakristije veliko cerkvenega perila. Brezbožni ropar je moral to cerkev dobro poznati, kajti tatvino je izvršil tako prikrito, da se niti ne da določiti, kedaj se je pravzaprav zgodila. Iz tabernakelja je vzel monštranco, tabernakelj zaklenil in ključ zopet obesil na svoje mesto v zakristiji. G. uzmovič! Kot je v stari zavezi kralju-roparju nevidna roka pisala: „Mene — tekel — fares“, tako so tudi tobi te besede pisane, in se bodo tudi izpolnile, če ne greš v sebe in ne popraviš svojega zločina!

Poročil se je g. Ciril Lendovšek v Makolah z ondotno g. Amalijo Soršak. Ob tej priliki se je nabralo za Jugoslovansko Matico 250 K. Srčna hvala dariteljem!

Usposobljene preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole s slovenskim, oziroma s slovenskim in nemškim učnim jezikom se prične pri komisiji na državnem moškem učiteljskem v Mariboru v jesenskem roku 1920 dne 8. novembra t. l. Pravilno opremljene prošnje za pripust k preizkušnji naj se pošljskih vodstvih pravočasno predložijo okrajnim šolskim svetom, da bodo najkasneje do 25. t. m. v rokah izpraševalne komisije.

Za penzioniste. V državni službi zaposleni penzionisti imajo pravico do draginjskih doklad ravnotako kot drugi aktivni uradniki. Visokost doklade se ravna po visokosti penzije. Če pa vleče penzionist poleg pokojnine še kako drugo plačo, potem ne more prejemati dnevnice in plače, ampak ali eno, ali drugo. Vsaka tozadevna izjema je popolnoma nedopustna.

Pravosl. patrijarha bodo volili 12. novembra. Volilo bo tega cerkvenega dostojanstvenika 180 cerkvenih in političnih oseb. Kandidatom za novega pravoslavne patrijarha se imenujeta: žički škof dr. Nikola Velimirovič in dosedanji srbski metropolit Dimitrije.

Češka cerkev in pravoslavje. Predsednik čehoslovaške narodne cerkve Zahradnik pripravlja združitev čehoslovaške narodne cerkve s pravoslavjem v Srbiji. Da se ta združitev udejevi ter potrdi, namerava srbska cerkev proglasiti Jana Husa svetnikom.

Zopet kuga na Reki. Hrvatsko časopisje poroča, da se je pojavilo na Reki zopet pet novih slučajev kuge. Hrvatske oblasti so storile in ukrenile vse, da preprečijo vsak stik z okuženim mestom.

Večje množine sadja kupi zadruga javnih činovnikov v Gračacu Hrvatske. Trgovci, ki se pečajo s prodajo sadja na debelo, naj stopijo z omenjene zadruge v zvezo.

Iz Koroške.

Zahteve plebiscitne komisije na Koroškem. Ententna plebiscitna komisija zahteva, da se izroči cela uprava v A pasu do pondeljka in sicer tako, da pač ostane še naše uradništvo, vodstvo pa se izroči ententnim okrajnim odborom. Naše vojaštvo in orožništvo pa mora ostaviti A cono. Ti sklepi ententne komisije so bili naslovljeni na našega delegata Jovanoviča, ki je pa v tem času protestno zapustil Celovec. Ententariji pri komisiji smatrajo Jovanovičev odhod kot protest proti izidu glasovanja in priznanje od naše strani, češ: Plebiscitna komisija je dovršila svoj posel, nadaljna odločitev o usodi Koroške prehaja v odločitev vrhovnega sveta v Parizu.

Ententariji so poslali iz Celovca našemu uradništvu v A pasu poziv, da se naj od pondeljka naprej pokoravajo samo odredbam ententnih okrajnih odborov. Vprašanje je: Kdo se bo pokoril tej nezakoniti odredbi?

Iz Maribora.

Mariborska razmejitvena komisija se pogaja z avstrijskimi delegati radi meje med Sv. Duhom in Muro.

Ker so se raznesle govorice, da je Matica priredila shod in demonstracije, smo vprašali, če je to res in dobili odgovor, kakor smo ga pričeli. Ravno tako bi lahko vprašalo uredništvo „Tabora.“ To ni bila nobena oficijelna izjava, sicer bi pa Matica ravnotako lahko oficijelno izjavila, kakor je to storila demokratska stranka.

„Matica klerikalna domena“ — ta napad na „Matico“ se obrača pač v prvi vrsti proti moji osebi. Povem torej sledeče: Mariborska podružnica Jugosl. Matice šteje doslej 1252 članov, med njimi jih je pač več kot dve tretjini neklerikalcev. Odbor šteje 11 oseb, med njimi 1 komunist-socijalist, 8 oseb naprednega mišljenja in, če hočete, 2 klerikalca, dr. Juvan, ki se pa radi drugih poslov ne udeležuje sej, in jaz, ki nisem prav v nobenih stikih z nobenim političnim ali organizatoričnim delom stranke. Nikdar se nisem silil k nobenemu delu, vse, kar sem delal, sem delal zastonj in pustim vse delo takoj, kakor hitro se mi namigne od resne strani, da je moja malenkost vkvar Matici. Vse svoje objave je društvo objavljalo istočasno v obeh mariborskih listih, često pa tudi samo v „Taboru“, kakor je kazala potreba. Med odborniki je viadala vedno največja sloga in nikdar niso prišle vmes strankarska vprašanja, z nobeno potezo ni Matica nikdar razodevala nobenega strankarstva. Sicer pa rad vse delo pri Matici prepustim Pircu, samo če bo hotel in če bo odbor zadovoljen. Kar pa za-

deva narodno značajnost, se ne pustim tozadevno komandirati od nikogar, kakor se nisem pustil doslej. — Dr. Leopold Lenard.

Ali je bil pri mariborskih demonstracijah udeležen tudi mladi Verstovšek, policijsko ni dognano. Dejstvo pa je, da je pobijal šipe in razbijal vrata ob p. iliki izgrede oni Voglarjev sin, ki je znan kot la-screzec v gledališču. Blagor očetu, ki ima takega sina!

Zadeva Rosenberg — nestvarni „Tabor“. JDS glasilo smo pozvali, naj nam da stvarna odgovora na dve vprašanji: Zakaj ni „Tabor“ poročal obsirno o Rosenbergovi zadevi? Odgovor „Tabora“: „To je naša stvar!“ „Stvarno?“ Na drugo vprašanje: Zakaj je nastopil v zadevi Rosenberg vitez Graselli, po dostojanstvu in vplivu starosta JDSarjev, ne kot državni pravnik, kakor mu velevala služba, ampak kot rešitelj in pokrovitelj opasne — židovske afere? Na to stvarno vprašanje pa molči „Tabor“. Odgovor na to vprašanje je seve „vitezova stvar“ stvar. O dr. Juvanu kot II. šefredaterju izjavlja „Straža“, da še go-spod nikdar ni napisal niti črkice za naš list. I. in II. šefredakterja potrebuje samo „Tabor“, da eden piše v potu svojega obraza, drugi pa nastopa kot demagog na neprijavljenih shodih.

Paskolo in mariborska sodnija. Tolikrat smo se že bavili z znanim in največjim sovražnikom Slovencev — italijanašem Paskolo. Malo čudno se nam zdi, da posečajo tega Paskolo, ki je izvržek za nas Jugoslovane v narodnem oziru, gospodje od mariborske sodnije, ki bi sicer radi veljali v javnosti kot največji narodnjaki. Skoro večina teh sodnijskih gospodov iz Maribora je že popivalo dolgo v noč pri gosp. Paskolu. G. od sodnije, ki ste člani Jugoslovanske in Glasbene Matice, ali Vas ni sram, da zahajate v al-lkoholno pobratimijo ob našo mejo k našemu največjemu narodnostnemu nasprotniku, dunajskemu romarju itd. Kaj si neki misli g. Paskolo, ko se giblje od od njega razni slovenski sodnijski svetniki, sodniki itd. . . . ?

„Tabor“ je zvišal naročnino na 180 K letno in posamezno številka stane 1 K. Pomislite, eno krono stane eden posamezni gram liberalne duševne masti iz Maribora. Povišanje „Taborove“ naročnine nam je znak da se bo naše prerokovanje udejevalo prav kmalu: „Taboru“ bomo zapeli: Requiescat! Misere-re!

„Taborova“ doslednost. V št. 41 z dne 14. t. m. piše „Tabor“ v članku „Slovenci!“ med drugim sledeči stavek: „Kdor še kedaj prestopi prag kake nemške trgovine, gostilne ali sploh kakega drugega nemškega podjetja, ta ni več Slovenec, ta se je izključil sam.“ To je sicer povedano pravilno in prav lepo, ali vprašati moramo, v kakem soglasju je to s „Priporočljive domače tvrdke“, katere ima „Tabor“ med svojimi oglasi? Med temi priporočljivimi tvrdkami najdemo pretežno večino nemškutarskih trgovin in obrtov? Ali je „Taboru“ glavna stvar kšeft? Če hočete biti dosledni, ne smete biti kramarji, ampak narodnjaki.

Katere tvrdke so res narodne? To je vprašanje, katero se mora danes, po žalostnem porazu na Koroškem, enkrat temeljito urediti. Po raznih trgovinah, kavarnah in gostilnah visijo stenski koledarji, obrisi mesta Maribor in druge take cunje, na katerih najdeš med inserati naših zavednih trgovcev pretežno večino najzagrizenejših naših protivnikov. To se mora enkrat za vselej končati. Nam pač manjka nekaj pravilno sestavljeni seznam naših narodnih trgovcev in obrtnikov, ki se ga mora objaviti, osobito za to, da bodo poznali naši vrli okoličani, katere so kače, ki jih ne smemo več rediti na naših sreih, katere so trgovine, ki se jim morajo izogibati. Dočim se napisi na trgovinah v pretržni večini slovenski, te nagovorijo v mnogih trgovinah s „guten Tag“ ter se še le na tem spozna, da je pri nemškutarju. Priporočamo „Slov. trg. društvu“, da sestavi pravilni in popolni seznam naših narodnih podjetij, so li ista včlanjena pri društvu ali ne ter iste sezname ponatisne in razpošlje, oziroma plakatira. Stvar bi morala biti že zdavnaj storjena, a pri nas se za take stvari — nima vremena.

Občni zbor društva Dijaška kuhinja v Mariboru ima v pondeljek, dne 18. t. m., ob 20. uri v Narodni letošnji občni zbor z običajnim vspreedom. Vsi udje so s tem prijazno povabljeni. — Odbor.

Mestni kino ima vsak dan ob 20. (8) uri, poleg tega pa še tudi ob sobotah in nedeljah ob 18. (6) uri salonski koncert.

Svinjski sejm. Na svinjski sejm v Mariboru je bilo prignanih 273 prašičev (zadnjič 122). Kupčija je bila zelo živahna, cene so se gibale med 26 do 30 K za 1 kg žive teže. Večina od prodanih prašičev je bila odpeljana v Dravsko dolino in na Pohorje.

Dopisi.

Studenci pri Mariboru. Ko je g. Veras prodal svojo hišo v Mariboru, je kupil pri nas hišo, katero je pa že tudi prodal. Kot velik liberalce je prišel k nam, kar čez noč pa je postal navdušen krščanski scejalec. Povod njegovega spreobrnjenja nam je bil jasen, ko smo ga neki dan zagledali kot poslovodja v konsumnem društvu. Mož se je rad pohvalil, da ga je priporočil za to mesto g. prof. Bogovič. Ker je ta mož zelo oblastno postal in ni bil preveč resnicoljubljen, o čemur ve vsak človek v Studencih in v Mariboru mnogo povedati, je bila nevolja članov konsumnega društva v Studencih vedno večja in je bil vsled nešteti pritožb naših delavcev odpuščen. Mož išče vzroke odpusta tam, kjer jih ni, zato napada po

„Taboru“ gg. prof. Bogoviča in Vl. Pušenjaka; vodstvo centrale v Ljubljani lahko pove, kdo je povzročil njegov odpust. Ko se je Veras hlinil našega pristaša, je na debelo zabavljajl čez demokrate, znal gorostasne stvari povedati o dr. Rosini, dr. Kodermanu, Voglarju itd., danes pa dela nasprotno in upa na kako službico pri liberalcih. Veras je bil liberalcec, ožkar je v Mariboru, rad je zabavljajl, dobro živel, a ni rad delal, resnice nikdar ni preveč varoval, zato njegove trditve v „Taboru“ imponirajo le ljudem, ki ga ne poznajo, dočim vsak drugi ve, koliko je verjeti Verasu.

St. III v Slov. gor. V Ceršaku je umrl v petek dne 15. oktobra zjutraj posestnik Alojzij Hamer star 78 let. Rajni je bil mož poštenjak skoz in zkoz. Svoje otroke je vzgojil v krščanskem duhu. Bil je dober gospodar in spoštovan daleč na okoli. Pogreb se je vršil v pondeljek, dne 18. oktobra. Svetila pokojniku večna luč!

Gornja Poljskava. Dne 13. t. m. je umrl takaj po dolgotrajni in mučni bolezni posestnik Stefan Stern. Bil je vnet somišljenik Kmečke zveze in dolgoletni naročnik „Slov. Gospodarja“. Bodi mu zemlja lahka!

Slov. Bistrica. Umrla je gospa Angela Novak, žena posestnika in gostilničarja g. Petra Novaka, po dolgi, mučni bolezni. Našemu somišljeniku iskreno sožalje!

St. III pri Velenju. V nedeljo 10. oktobra je priredila Kmečka zveza dobro obiskan protestni shod proti novi trošarini. Zborovalci so enoglasno obsojali neznosna bremena, ki se s trošarino hočejo naložiti slovenskemu kmatu. Država naj išče davke v blagajnah vojnih dobičkarjev, ne pa v kletih in zidaneah slovenskih kmetovalcev in vinogradnikov. Ponovno se je zahtevala tudi odprava dohodninskega davka. Sklepi se določijo vodstvu Kmečke zveze in vladi.

Književnost.

Sematizem lavantinske knezoškofije za leti 1920 in 1921. Vsak kdor dobi letošnji Sematizem v roke bo prijetno iznenaden. Spisan je v slovenskem jeziku in

poleg tega ima bogato in vsestransko vsebino. Ustroj in razdelitev sematizma je sicer posnet po prejšnjih sematizmih, a v posameznih oddelkih se nam podaja marsikaj novega in zanimivega, česar v dosedanjih sematizmih nismo našli. Seznan dušoskrbnih mest je podan z največjo natančnostjo in skrbnostjo. Vse krajevne važnejše kulturno-zgodovinske znamenitosti so tu označene. Ne manjkajo tudi zemljepisne posebnosti. Podatki prejšnjih sematizmov so se revidirali in popravili po najnovejših virih in najnovejši statistiki, tako bo našel tu vsak naobraženeec, ki hoče v tem ali onem oziru natančneje poznati lavantinsko škofijo, tu jako važne podatke. Na novo je podan krajepisnemu in kulturno zgodovinskemu pregledu dušoskrbnih mest seznan ondotnih političnih občin, kar bo veliko pomagalo k boljši zemljepisni orientaciji v naši škofiji. Sematizem vsebuje tudi kroniko lavantinske škofije. V kratkih in jedrnatih stavkih nam podaja pregled čez vse važnejše dogodke prefeklega leta v lavantinski škofiji. Posebno zanimivo je poročilo o birmah slovesnostih. Na koncu sematizma je podan tudi bogat statističen material. Statistični pregled dušoskrbnih mest, duhovščine in prebivalstva v Lavantinski škofiji (Lavantinska škofije šteje 515.590 duš) mora vsakega vnetega škofljana zanimati. Opisano je tudi versko in karitativno delovanje kat. društev po naši škofiji. Kogar zanima društveno življenje in delovanje med Lavantinci, bi tu našel marsikaj zanimivega. Tako je letošnji sematizem prelepa slika celotnega verskega in kulturnega stanja zelene štajerske vladikovine. Vsak, kdor bo hotel v prihodnosti izr-

pljivo opisati kulturno zgodovino Slovencev, se bo moral zateči tudi k tej navidez nepomenljivi publikaciji lavantinske škofije. Zasluge za to ima lavantinski prevzvišeni knezoškof. Sestavljen je s skrbnostjo in vestnostjo, ki je lastna lavantinskemu vladiku. Zahvala pa tudi tistim, ki so pripomogli s svojim sodelovanjem k tako lepemu delu. Če upoštevamo sedanje izvanredne draginske razmere in primerjamo sematizem lavantinske škofije, po obliki, vsebini in ceni (30 K za 1 eksemplar) z sematizmi drugih škofij, potem šele bomo mogli zadosti oceniti zasluge kn. šk. lav. ordinarijata za to prelepo knjigo.

Zrnje. Mariborski kulturni vestnik. Izdaja uprava slovenskega narodnega gledališča. Ureja dr. Pavel Strmšek. Štev. 1. 9. oktobra 1920. 8 strani. — Maribor je dobil svoj gledališki list. Misel je dobra, zlasti če iz „Zrnja“ res zraste kulturno glasilo obmejnih Slovencev. Če bo list posvečen samo gledališču, bo spričo velikih tiskovnih stroškov in preslabe razprodaje običal na začetku poti in čakal na boljše čase. Prva številka prinaša biografijo o upravniku našega gledališča H. Nučiča, Skrbniškovo mnenje o Cankarju na slovenskih odrih, Mengerjevo črtico o jubileju hrvatske opere in Nučičevo notico o Hebbllu. O listu še spregovorimo. Posamezna številka stane 3 krone.

P. n. župnijske urade opozarjamo, da blagovolijo takoj naročiti spovedne listke za prihodnje leto, ker je ob Novem letu tiskarna navadno močno zaposlena. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Spomnite se Vaših rajnikih!

Lepi železni nagrobni križi po ceni od 160 do 550 K, kakor tudi nagrobne svetilke od 80 do 200 K se dobijo le pri **PINTER & LENART, Maribor,** Aleksandrova cesta 32-34 domači tvrdki

Mala naznanila.

Razna

Najboljši pisalni stroj
UNDERWOOD
stane samo 18.000 kron.
naroča se pri tvrdki

LUDOVIK ŠEF
MARIBOR, Prešernova ul. 1.
Zastopnik „Underwood“ stroja in pomnož. aparata „Opalograph“.
Telefon 148. Brzojavni: Papiršef, Maribor. 797

Nemeblovano sobo samo za prenočišče išče duhovnik. 828

URE

vsake vrste sesprejmejo v popravilo. Zaloga ur

zlatnine in srebrnine. Cene smernop. Postrežba točna.
JAN IGNACU, MARIBOR
GRAJSKI TRG v gradu (Barg).

FRANC KRAJNC,
SLIKAR 887

MARIBOR, CVETLIČNA UL. 8
ABSOLVENT MONAKOVSKÉ IN DUNAJSKÉ UMETNIŠKE OBRTNE ŠOLE

Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po najnižjih cenah.

Dr. Otmar Dernjac 840

in **René Schwab**

sta otvorila zobni atelje v Mariboru, Gregoričeva ul. 14. Sprejme se vsakovrstno izdelovanje osebja v zlatu, kavčuku in litju. Na nujno postrežbo oddaljenih pacientov se po možn. ozira.

Slovinci širite naše liste!

OBLEKO.

Priproste in najfinije. Točno in zelidno delo. Dobro blago. Ceneje kakor kjerkoli, samo pri: **ALOJZIJ ARBEITER,** Maribor, Dravska ulica št. 15, (pri starem mostu). 401

Proda se

Hiša enonadstropna, velika, z gostilno in mesarijo, zraven še tudi lep hlev in lep kos zemlje se proda v Studencih pri Mariboru, Okrajna cesta 17. 841

Službe

Pridna dekla,

ki bi bila sposobna za vsako delo na manjšem posestvu na deželi, se sprejme takoj. Plača 80 kron in eno novo obnato na leto. Vpraša se pri Zaff v Fobrežu pri Mariboru. 830

Viničarja s 4 delavskimi modni išče odvetnik dr. Rapoc, Maribor. 842

Naročajte naše liste!

JABOLKE, HMELJ

vsako množino kupuje kakor običajno vsako leto tudi sedaj letos 791
Rudolf Pevec, veletržec v Mozirju

po svojih zastopnikih v sledečih krajih: Maribor, Pesnica, Kungota, Cmurek, St. Andraž pri Velenju, Šmartno v Rož. dolini, Šmartno ob Paki in Mozirje za Ger. Savinjsko dolino. Producenti se naj blagevolije obrniti direktno na kupevalce, kajti pri velikem obsegu ni možno vsaki stranki iz Mozirja odgovarjati. Plačam najdražje po dnevni ceni. Se priporočam **RUDOLF PEVEC.**

ZNANO JE!

da se v veletrgovini manufakturnega blaga **Karel-a Worsche** v Mariboru, Gospodska ulica dobi vsakovrstno manufakturno blago v največji izbiri po najnižjih cenah

POHIŠTVO

LASTNIH IZDELKOV

iz trdega in mehkega lesa se zavoljo pomanjkanja prostora po enližanih cenah prodaja pri

Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46-53.
Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 832

DROŽE!

DROŽE!

TOVARNA ZA SPIRIT IN DROŽE D. DRUŽBA V RAČJEM

priporoča svoje izdelke.

PRESELITEV OBRTI.

Dovoljujem si naznaniti cenj. občinstvu, da sem se preselil iz Glavnega trga na Trg Svobode, kjer je moja prodajalna

vseh in najboljših vrst govejega, telečjega in svinjskega mesa vsak dan odprta.

Z jamstvom najboljšo postrežbo se priporoča

Vinko Pirš,
mesar — Trg Svobode.

Portland cement
več vagenov ravno došlo pri 832

Ivo Andrašič,
MARIBOR, Vodnikov trg 4.

Cevlja

dokolence (gamaše)

eblike perilo

SOLIDNO!

terbice za trg
petne kešare
razne galant.

blage ter vrvi iz prave koneplje kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor
GLAVNI TRG 2. 805